

Tri desetljeća poezije u pop-kulturi

Je li poezija rezervirana samo za čitanje u samoći i na večerima poezije? Je li poezija samo pisana riječ za sate interpretacije književnosti ili se pronalazi i u tekstovima popularne kulture, u pjesmama koje se rado slušaju? Može li se na satu Hrvatskoga jezika interpretirati pop-pjesma iz osamdesetih, a koju iz svega glasa pjevaju i današnji tinejdžeri? Neka prva dva pitanja ostanu retorička, ali na treće odgovor glasi: „Da, može.”

Za učenike osmoga razreda Osnovne škole Cvjetno naselje završni je razred bio obilježen projektom *Poezija u kulturi, kultura u poeziji*, koji se provodio tijekom nastavne godine 2024./2025. pod vodstvom učiteljice hrvatskoga jezika Josipe Kvasine Rimac i knjižničarke Tanje Konforte.

Cilj projekta bio je upoznati učenike s poezijom popularne kulture, poetikom i glazbenim pravcima od osamdesetih godina prošloga stoljeća do kraja prvoga desetljeća novoga stoljeća, uvidjeti utjecaj popularne kulture na svakodnevicu te potaknuti kreativnost.

Projekt je bio podijeljen u tri faze, prema razdoblju koje se obrađivalo – osamdesete, devedesete i na koncu dvijetisućite. Svakomu su razdoblju bila posvećena najmanje dva uvodna sata uz slušanje reprezentativnih pjesama, u svakome su se učenici okušali u pisanju poezije koristeći se različitim tehnikama te je u svakoj fazi projekta s učenicima razgovarao gost glazbenik – predstavnik obrađivanoga razdoblja s čijim su se likom i djelom upoznali istražujući prije susreta. Učenici su samostalno i u skupini istraživali, proučavali, organizirali podatke i na različite načine predstavljali i primjenjivali naučeno i spoznato.

Jer osamdesete su bile godine...

Desetljeće koje mnogi pamte po šarenilu i veselju učenicima je, naravno, bilo posve nepoznato. Zato su uvodni sati bili posvećeni povratku u prošlost na velika vrata – a kao najveći izazov pokazalo se otvaranje i pokretanje kasetofona!

Priču iz prve ruke čuli su od Borisa Hrepića Hrepe, jednoga od osnivača *Daleke obale*, koji je s učenicima i zasvirao, a dojam su upotpunili obilazeći muzeje *ZG 80's* i *Muzej novog vala*.

* Josipa Kvasina Rimac učiteljica je hrvatskoga jezika, a Tanja Konforta stručna je suradnica knjižničarka u Osnovnoj školi Cvjetno naselje.

Za zagrijavanje u pjesničkome izražavanju pisali su *činkvine* s motivima vezanim uz osamdesete i pritom ponovili vrste riječi, a zatim su se posvetili rekonstrukciji poznatih fotografija iz osamdesetih u crno-bijeloj tehnici i dobro se zabavili.

Novi val.

Lud, energičan.

Pleši, skoči, luduj.

On je revolucija melodije.

Ritam.

Pavla N.

Mladost.

Bezbrizna, značajna.

Misli, poštuj, uči.

Nekima je najdraže doba.

Osamdesete.

Vita P.

Glazba.

Glasna, poznata.

Sluša, pjeva, pleše.

Čuje se na kilometre.

Koncert.

Luka M.

Zbirka
činkvina

Izložba
rekonstruiranih
fotografija

Mračne (i buntovne) devedesete

Kulturno-povijesnu, glazbenu pa i političku situaciju učenici su najprije istražili sami, a potom su ugostili Milu Kekina, koji im je pričao o tome razdoblju i odgovarao na brojna pitanja.

Nakon interpretacije i analize Giulianove *Tame* na nastavnome satu, tijekom koje su učenici ponovili i usustavili poznavanje književno-teorijskih pojmova, samostalno su pisali *zrcalne pjesme*, svojevrstne antipode poznatih hitova devedesetih, a potom uz pomoć Chat GPT-ja i ljubavne pjesme. Alatu umjetne inteligencije zadali su temu i ozračje, osnovne motive i željena stilska izražajna sredstva, a nakon generiranja pjesama doradili su rimu, ritam i izbor riječi te se pripremili za interpretativno čitanje na *Večeri ljubavne poezije* u povodu Valentinova. Time su dokazali da ljubavna poezija nije rezervirana samo za starinske i pjesničke duše, samo joj je katkad potrebna pomoć suvremenih metoda i tehnologija!

Laufer, Svijet za nas

*U tvom sam gradu u ljetnu noć,
a želim tu i ostati.
Kažeš, naći ćemo lijek,
dopusti da ti pomognem.*

*Mogu li prespavati
uz tebe sve te godine?
Prve suze s lica tvog
ne želim da me probude.*

*Ne daj mi da vidim,
ovo nije svijet za nas.
Ne daj mi da znam,
ovo nije svijet za nas.*

*Na tvojim toplim usnama
želim da se izgubim.
Sa licem svojim pokrij me
i ne daj da me pokvare.*

Lovro B., Svijet za nas

*U tvom sam mjestu u zimsko jutro,
a volio bih otići daleko.
Kažem, lijeka nema,
ti moraš sve to sama.*

*Oprosti, otići želim,
uz tebe spavam sve te godine.
Posljednji osmijesi s usana tvojih
sad želim da me probude.*

*Dajem ti da vidiš
takav-kakav je svijet za nas.
Kažem ti da znaš,
takav-kakav je svijet za nas.*

*Na tvojim hladnim obrazima
ne želim se više pronaći.
Svojom kosom ne pokrивaj me,
nego pusti da me drugi poprave.*

Zbirka
zrcalnih
pjesama

Saša T. i ChatGPT

Kad su nam se oči srele

*U jednom pogledu noć je utihnula,
svjetlost se prolila između trepavica,
drhtava, tiha, tiha poput tajne.*

*Tvoj pogled – zrcalo beskrajnog neba,
dotaknuo je moj
i svijet se zaustavio na rubu daba.*

*U tom susretu
dvije rijeke su se spojile,
dvije duše prepoznale u šumu tišine,
kao što se zora u moru ogleda.*

*Čežnja se razlila među našim prstima,
ruke su mi tražile tvoje
kao korijen što žudi kišu.*

*Još ne znam tvoje riječi,
ali tvoja šutnja pjeva
u meni glasnije od oluje.*

*Nova smo zora, tek rođena misao,
ljubav što niče iz tišine
kad su nam se oči srele.*

Damjan M. i ChatGPT

Nekoć

*Oči smeđe sad ne vide mene
i voljeno srce gori za njega,
dok ljubav moja odlazi, vene,
ko usahli cvijet što vodu žeda.*

*Bila si svjetlost najjače svijeće,
Mjesec i zvijezde beskrajnog sjaja.
Sada on ti je jutro i večer,
a ja tek sitnica bez značaja.*

*Za osmijeh sam ti rušio gore,
za suze tvoje krotio vjetar,
jednakim žarom mirio more
u zimi hudoj, sred toplog ljeta.*

*Teško je primit' odluku sudbe:
ti ljubav živiš, u meni tmina.
Dok usne tvoje njegove ljube,
u meni zvuoni mrtva tišina.*

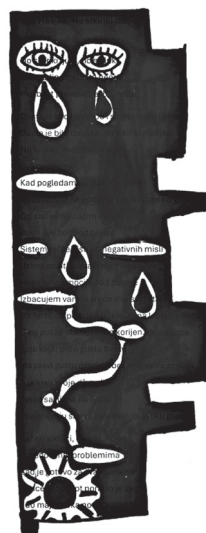
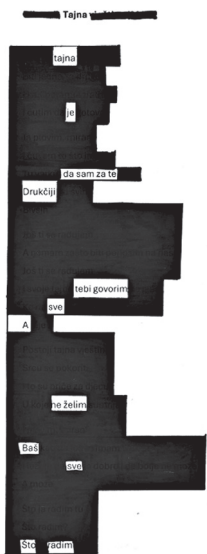
Ljubavne pjesme
nastale uz pomoć
umjetne inteligencije

Devedesete zahtijevaju i poseban osvrt na Domovinski rat, a idealan za to bio je posjet predstavi *Hotel Zagorje* prema tekstu Ivane Bodrožić, koja se prikazivala u Kazalištu *Gavella*.

Novo tisućljeće

Nakon uvodnih sati učenici su se okušali u tehnici pisanja *blackout*-poezije na reprezentativnim pjesmama prvoga desetljeća novoga tisućljeća i od postojećih stvorili posve nove, svoje pjesme.

Zbirka *black-out* poezije

Treće razdoblje projekta u goste je osmašima dovelo predstavnicu hrvatske hip-hop scene Mirelu Priselac Remi. Uz energičan razgovor u učionici se i repalo jer se Remi pridružio učenik Lukas u izvedbi pjesme *Goli i bos*.

Pjesme benda *Elemental* bile su nadahnuće i za najkreativniji zadatak projekta, koji je zahtijevao interpretaciju pjesme i njezinu audio-vizualnu prezentaciju, dakle pravi pravcati scenarij i pretvaranje u glumce, snimatelje i redatelje prigodom čega su učenici ponovili sva filmska izražajna sredstva usvojena tijekom osnovne škole, a rezultati zadatka bili su gotovo novi spotovi koji oduševljavaju!

Putujući različitim glazbenim i pjesničkim desetljećima, četrnaestogodišnjaci su upoznali neke *stare* izvođače i pjesme, ali ih i reinterpretirali i odjenuli u novo ruho, primjenjujući pritom i stečeno znanje iz leksikologije i tvorbe riječi. Uspješno su izbrisali granicu između prošlosti i sadašnjosti te pokazali da poeziju čeka i budućnost.

Učenički dojmovi i reakcije nakon provedbe projekta pokazali su da im je poezija bliža i privlačnija no što je bila te da su sada svjesni da je ona svagdje oko nas. Također, odsad će češće posezati za zbirkama poezije i na druženjima rado slušati pjesme iz nečijega djetinjstva, a što se njih tiče – davne prošlosti.

